

Studiu geografic privind relațiile economice dintre Republica Moldova și Rusia în perioada 1991-2016

Marcel REVENCO

În anii puterii sovietice, structura economiei RSS Moldovenești a fost planificată astfel, încât ea să poată funcționa normal doar în cadrul imensului Imperiu Sovietic. Producția agricolă nu era prelucrată pe loc, ci era exportată în calitate de materie primă în celelalte republici unionale. În schimb, noile întreprinderi create funcționau pe baza materiei prime, a resurselor energetice și a forței de muncă importate în special din Rusia și Ucraina. Fabricile de conserve au fost concentrate, în mare parte, în Transnistria, iar cele de prelucrare a laptelui – în nordul republicii.

Devenind independentă, Republica Moldova s-a pomenit cu o economie deformată și profund dependentă de resursele energetice și de piețele de desfacere, aflate la sute și mii de kilometri depărtare. Mai mult ca atât, majoritatea întreprinderilor erau înzestrate cu utilaj uzat fizic și moral, incapabile de a produce mărfuri competitive.

În urma destrămării URSS, comerțul exterior al Republicii Moldovei, în care se includea deja și comerțul cu fostele republici unionale, s-a redus brusc, fenomen care a durat până la începutul anilor 2000.

Deși, potrivit nivelului potențialului său economic, Republica Moldova mai poate fi considerată și astăzi o țară industrial-agrară, structura comerțului său extern – atât la export, cât și la import – este similară țărilor agrare. Neconcordanța s-a aprofundat din cauza că, în anii crizei de tranziție, volumul producției industriale a scăzut mai mult decât cel al producției agricole.

Dacă structura exporturilor și importurilor, în mare măsură, s-a păstrat conform specializării economiei naționale, atunci geografia partenerilor comerciali s-a schimbat semnificativ. În cei 30 de ani de independență statală, Republica Moldova s-a reorientat spre Occident și România. În același timp însă, Rusia și în continuare rămâne unul dintre principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova.

Deși este absolut indispensabil faptul că, în calitate de partener comercial, pe poziții puternice rămâne și în continuare Rusia, care se impune prin

importul resurselor energetice, iar la export – cu o piață nu prea mare, dar bine cunoscută, care apreciază produsele moldovenești. Însă dependența mare de o piață relativ nestabilă și imprevizibilă face comerțul nostru exterior foarte vulnerabil și inefficient, fapt care a fost demonstrat de mai multe ori.

Situația se explică prin păstrarea structurii și orientării geografice constituite încă în anii puterii sovietice. Capacitățile de producție de care dispunea RSSM întrecea volumul produselor agricole ce puteau fi prelucrate, de aceea, în anii favorabili, o mare parte din recoltă se altera în depozite sau îngheța pe câmp. De atunci s-a format tradiția de a exporta producția fără prelucrare finală sau neîmbuteliată. Orientarea geografică a exportului era dictată de către Kremlin, de aceea corespundea statelor ce intrau în componența URSS, iar drumul spre Europa trecea prin Moscova.

Rusia și astăzi rămâne unul din principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova, însă ponderea acesteia în ultimele trei decenii s-a redus. Structura mărfurilor comercializate însă au suferit schimbări mai puțin semnificative, rolul principal în exporturi jucându-l și în continuare produsele agroalimentare, iar în importuri predominând resursele energetice și de combustibil.